

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Gfv.VII.30.284/2017/7.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke
. Osztovits András előadó bíró
. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Pesta János és Társa Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Tóth Emese ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Kapa Mátyás ügyvéd

A per tárgya: szerződés létre nem jöttének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi
Törvényszék 73.Pf.639.658/2016/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Pesti Központi
Kerületi Bíróság 20.P.304.393/2015/21. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 1.250.000 (egymillió-kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2008. április 15-én a peres felek devizaalapú kölcsönszerződést kötöttek, amelynek 1.1. pontja értelmében az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a felperes részére 87.500 CHF összegű devizahitelt tart rendelkezésre és a rendelkezésre tartási időszak lejártáig jelen szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén forintban legfeljebb 12.500.000 Ft kölcsönt folyósít. A 2. pont tartalmazta az alperes kereskedelmi deviza (eladási/vételi) árfolyam és az alperes pénztári deviza (eladási/vételi) árfolyam meghatározásának módját. A 3.4. pont rögzítette, hogy az alperes 1.1. pontban meghatározott hitelösszeget 2007. május 31-ig tartja a hitelfelvevő rendelkezésére. A 4.1. pont szerint a kölcsön ügyleti

kamatának részét képező kamatláb periódusonként változik, annak mértéke a szerződéskötés időpontjában évi 2,6%, valamint rögzítette a kedvezményes kamatperiódust. A 4.1.1. pont értelmében a kamatperiódusok 3 hónap időtartamúak. A 4.2. pont tartalmazta, hogy a kezelési költség kamatperiódusonként változik, annak mértéke a szerződéskötés időpontjában évi 2,7%. A 4.3. pont szerződéskötési díjként a hitelösszeg 1%-ának megfelelő mértékű szerződéskötési díjat számított fel az alperes javára. A 6.1. pont a tőketörlesztés vonatkozásában türelmi időt biztosított a felperes számára a Hitelprémium életbiztosítás hatálya alatt. A 6.2. pont a hiteldíj összegének mértékét és a hiteldíj részletek számát szabályozta. A 6.4. pont értelmében a felperes jogosult a kölcsön teljes vagy részleges előtörlesztésére a szerződésben meghatározott feltételekkel. A 6/A.2. pont értelmében a felperes súlyos szerződésszegése esetén az alperes jogosulttá válik azonnali hatályú felmondásra.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes végleges keresetével annak megállapítását kérte, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem jött létre, a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat érvénytelen, a szerződés 1.1. pontja, 2. pontja, 3.4. pontja, 4.1. pontja, 4.1.1. pontja, 4.2. pontja, 4.3. pontja, 6.1. pontja, 6.2. pontja, 6.4. pontja, valamint 6/A/2. pontja nem váltak a szerződés részévé, a felperes elállása a szerződéstől jogos volt. Kérte az általa előterjesztett kimutatás szerinti elszámolásra kötelezést, azaz annak megállapítását, hogy a felperes tartozása 6.968.802 Ft.
- [3] Arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés azért nem jött létre, mert a kölcsön összege és a törlesztőrészletek összege vonatkozásában hiányzott a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezése. A keresetében megjelölt egyes szerződéses rendelkezések a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205/B. §-a alapján olyan, a szokásos szerződési gyakorlattól eltérő rendelkezéseknek minősülnek, amelyek csak akkor váltak volna a szerződés részévé, ha azokra az alperes a szerződéskötést megelőzően külön felhívja a felperes figyelmét.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a peres felek között bankhitel szerződés jött létre, amelyben az alperes azt vállalta, hogy 87.500 CHF hitelkeretet tart a felperes rendelkezésére és ennek a keretnek a terhére 12.500.000 Ft erejéig kölcsönt folyósít az alperes részére. A kölcsön összege - figyelemmel a 6/2013. PJE határozat indokolásának III/2.a. pontjára és az 1/2016. PJE határozatban írtakra - egyértelműen meghatározásra került. A keresetben megjelölt egyes szerződéses

rendelkezők vonatkozásában az elsőfokú bíróság az rPtk. 205/B. § (1) és (2) bekezdéseire utalva kiemelte, hogy azokat nem külön okirat, hanem az egyedi szerződés tartalmazta, amelynek minden oldalát a felperes aláírta, azokat közjegyzői okiratba is foglalták, így az alperes lehetővé tette, hogy a felperes annak tartalmát megismerje és azt a felperes kifejezetten el is fogadta.

- [6] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - a per fő tárgya tekintetében - helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a felperes az elsőfokú eljárásban kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy kizárólag a szerződés létre nem jöttére kíván hivatkozni, ezért a fellebbezésben előterjesztett, a szerződés érvénytelenségére alapított hivatkozásait a másodfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 235. § (1) bekezdése alapján nem vehette figyelembe. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a peres felek az rPtk. 522. §-ában szabályozott hitelszerződés lényeges tartalmi elemeiben írásban megállapodtak, a szerződés létrejött. Rögzítette: a felperes az elsőfokú bíróságnak a közjegyzői okirat érvényessége körében tett megállapításaival szemben fellebbezést nem terjesztett elő. A másodfokú bíróság a keresetben megjelölt egyes szerződéses rendelkezések vonatkozásában utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság az rPp. 3. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően tájékoztatta a felperest arról: neki kell bizonyítania, hogy ezek a szerződéses rendelkezések a szokásos szerződési gyakorlattól eltérnek. A felperes által felajánlott fogyasztó tanúvallomások erre nem lettek volna alkalmasak, mivel nem az ő véleményüknek van ezzel kapcsolatban jelentősége, a „szokásosság” olyan ténykérdés, amely az adott kikötés alkalmazásának tényleges gyakoriságát jelenti. A felperes a hivatkozott bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, nem bizonyította, hogy a vitatott szerződéses rendelkezések a szokásos szerződési gyakorlattól lényegesen eltértek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a perbeli szerződés létre nem jöttének megállapítását, másodlagosan a keresetben megjelölt egyes szerződéses rendelkezések vonatkozásában annak megállapítását kérte, hogy azok nem váltak a szerződés részévé, harmadlagosan pedig annak megállapítását, hogy a felperes elállása a szerződéstől érvényes volt. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 205/B. § (2) bekezdésébe, 205. § (1)-(2) bekezdésébe és a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontjába ütköző módon jogszabálysértő. Felülvizsgálati kérelmében utalt az Alaptörvény 28. cikke és a 25. cikk (1) bekezdésének sérelmére is.

- [8] A felülvizsgálati kérelmében részletesen kifejtett álláspontja szerint a szerződés azért nem jött létre, mert a főkövetelés összegét a szerződés nem tartalmazta, nem határozta meg egyértelműen. Az egyes vitatott szerződéses rendelkezések vonatkozásában felajánlott közel 200 tanú meghallgatása iránti kérelmét az eljáró bíróságok jogszabálysértő módon utasították el, arra vonatkozóan pedig nem kapott tájékoztatást, hogy az rPtk. 205/B. § (2) bekezdése szerinti szokásos szerződési gyakorlat vonatkozásában szakértő kirendelését kellett volna indítványoznia. Álláspontja szerint ezek a szerződéses rendelkezések a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontjában írtaknak sem felelnek meg, mivel a perbeli szerződésben meg kellett volna jelölni a kölcsön és a kamat pontos összegét, a törlesztőrészletek számát és esedékességét is.
- [9] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.
- [11] A Kúria utal arra, hogy az rPp. 272. § (2) bekezdése alapján - figyelemmel a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjában kifejtettekre - a felülvizsgálati kérelemben konkrétan meg kell jelölni azt a jogszabályhelyet, amelyre a fél jogszabálysértésként hivatkozik. A felperes felülvizsgálati kérelmében csak az rPtk. 205. § (1), (2) bekezdéseit, 205/B. § (2) bekezdését, és a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontjait jelölte meg konkrétan jogszabálysértésként, ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelemnek csak azt a részét bírálta el érdemben, amelyek ezen konkrét jogszabályhelyekkel összefüggésben kifejtett indokokat tartalmaznak. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény tételesen megjelölt rendelkezéseinél jogi indokolást a felülvizsgálati kérelem nem tartalmaz, a Kúria ezt a hivatkozást sem vizsgálhatta érdemben.
- [12] A felperes szerint az eljáró bíróságok az rPtk. 205. § (1) és (2) bekezdéseit jogszabálysértő módon alkalmazták, mivel a perbeli szerződés létrejöttét nem lehetett volna megállapítani. A Kúria megítélése szerint, ha a szerződés aláírását követően az alperes a főkötelezettségének, a kölcsönösszeg folyósításának eleget tett, a felperes pedig törlesztési kötelezettségének teljesítését megkezdte, nem lehet évekkel később megalapozottan arra hivatkozni - a felperes által megjelölt okok alapján -, hogy a szerződés lényeges tartalmi részek hiányában létre sem jött a felek között.
- [13] Önmagában az, hogy a szerződésben a devizaárfolyam pontos mértéke nem került meghatározásra, csak azt tartalmazza a szerződés, hogy a tranzakció elszámolásának időpontjában irányadó árfolyamon történik

a folyósítás és a törlesztés, nem jelenti azt, hogy a felek az alkalmazandó árfolyamban nem állapodtak meg. A kétnemű árfolyam alkalmazását nem a szerződés létre nem jötte, hanem a szerződés részleges semmissége körében kell értékelni. Ugyanakkor ezt a részleges semmisségi okot a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII tv. (a továbbiakban: DH1. tv.) 3. §-a megszüntette, így amiatt a szerződés érvénytelensége már nem vizsgálható, ahogy az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatos rendelkezések tisztességtelensége sem, figyelemmel a hivatkozott törvény 4. §-ában foglaltakra, illetve az azt követő elszámolásra.

[14] A felek között deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, amely a szerződés számos rendelkezése alapján megállapítható. A szerződésben rögzített irányadó árfolyam is azt bizonyítja, hogy az adós devizában adósodott el deviza kamat mellett, bár a kölcsön folyósítására, a törlesztésre forintban került sor. Ez pedig - figyelemmel a 6/2013. PJE határozat 1. pontjában írtakra - azt jelenti, hogy deviza alapú hitel/kölcsön szerződés megkötésére került sor. A bíróságnak annak megállapításához, hogy deviza alapú hitel- kölcsönszerződés jött-e létre nem kell, nem is lehet szerződésenként vizsgálnia, hogy volt-e a konkrét ügylet mögött deviza.

[15] A felperes a per során állította, hogy egyes szerződéses rendelkezések - figyelemfelhívó tájékoztatás hiányában - nem váltak a szerződés részévé. Hivatkozott arra, hogy az eljáró bíróságok az egyes konkrétan megjelölt szerződéses rendelkezések vonatkozásában jogszabálysértő módon értelmezték és alkalmazták az rPtk. 205/B. § (2) bekezdését. A Kúria utal arra, a jogerős ítélet e körben azt állapította meg, hogy az rPp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítani, miszerint ezek a rendelkezések a szokásos szerződési gyakorlattól lényegesen eltértek. A másodfokú bíróság a felperes erre vonatkozó keresetét bizonyítottság hiányában utasította el, olyan állítást nem tett, hogy a felperesnek szakértői bizonyítás útján kellett volna tényállításait igazolnia. A felperes a felülvizsgálati kérelmében az rPp. 164. § (1) bekezdés sérelmére nem hivatkozott, így a Kúria nem vizsgálhatta, hogy a másodfokú bíróság helyesen, jogszabálysértés nélkül állapította-e meg felperes bizonyítási kötelezettségét, illetve az eredménytelen bizonyítás eljárásjogi következményét. A Kúria ezért csak utal arra, hogy az rPtk. 205/B. § (2) bekezdése azt szabályozza, amikor egy adott szolgáltatás vonatkozásában szerződések ugyanolyan, vagy nagyon hasonló általános szerződési feltételekkel jönnek létre. Ilyen esetekben önmagában az elterjedt általános szerződési feltétel alkalmazása nem igényel figyelem felhívást. Külön tájékoztatást akkor szükséges előírni, megkövetelni, ha az egyik piaci szereplő jelentősen eltér az elterjedt gyakorlattól. A perbeli szerződéskötés időpontjában, 2008-ban a felperes által is választott deviza-alapú

hitelkonstrukció már általánosan elterjedt finanszírozási gyakorlat volt a magyar pénzügyi vállalkozások részéről, a felperes által vitatott egyes szerződési feltételek nem térnek el lényegesen a többi pénzügyi vállalkozás által ugyanebben az időszakban kínált deviza alapú kölcsönszerződésekben használtaktól.

- [16] A felperes másodlagosan a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), és e) pontjában írtakra hivatkozással. A Kúria utal arra, hogy a szerződés létrejöttétől elkülönülő jogkérdés – a korábban kifejtettek szerint – a szerződés részleges, vagy teljes érvénytelensége.
- [17] E körben a másodfokú bíróság ítéletében azt rögzítette, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban kizárólag a szerződés létre nem jöttének megállapítását kérte, és csak a másodfokú eljárásban hivatkozott a szerződés érvénytelenségére, amit a másodfokú bíróság az rPp. 235. §-ában írtakra figyelemmel érdemben nem vizsgálhatott. A felperes felülvizsgálati kérelmében ugyan állította, hogy az érvénytelenségre vonatkozó érveit a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna, de megsértett jogszabályhelyként az rPp. 235. § (1) bekezdését nem jelölte meg és nem fejtette ki azt sem, hogy a másodfokú bíróság ezen hivatkozása miatt jogszabálysértő. A felperes felülvizsgálati kérelmének ez a része nem tesz eleget az rPp. 272. §-ának tartalmi követelményeinek, ezért a Kúria érdemben nem vizsgálhatta a Hpt. 213. § (1) bekezdés egyes pontjai szerinti a felperes által állított érvénytelenségi okokat.
- [18] A felperes által az elállási joggal kapcsolatosan előadottak érdemben nem voltak vizsgálhatóak az rPtk. 226. §-ában rögzített feltételek hiányában, ahogy arra a perben eljáró bíróságok rámutattak.
- [19] A Kúria mindezekre figyelemmel nem találta megállapíthatónak a felperes által megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [20] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte – figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, a jogi képviselő tevékenységével arányosan – az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeinek megfizetésére. A felperes felülvizsgálati kérelmében a teljes szerződés létre nem jöttének megállapítása iránti keresetét fenntartotta, az illetékeljegyzési folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték alapja ezért az 5/2013. PJE 2.a. pontjának megfelelő értelmezés alapján a szerződéses érték, amely illetéket a felperes a 6/1986. (VI.26.) rendelet 15. §-a alapján köteles az államnak megfizetni.
- [21] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2018. március 27.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk.
előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő